

SUOMEN
TIETOKIRJAILIJAT RY

TOIMINTAKERTOMUS 2019

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Sisälllys

VILKAS VUOSI 2019	3
SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2019.....	5
JÄSENET.....	5
HALLINTO JA HENKILÖSTÖ.....	5
TIETOKIRJALLISUUDEN EDISTÄMINEN.....	7
APURAHAT.....	8
PALKINNOT.....	9
EDUNVALVONTA.....	9
YHDISTYKSEN KANSAINVÄLISET EDUSTUKSET.....	11
VIESTINTÄ.....	11
KOULUTUS.....	13
JULKAISUT.....	14
TUTKIMUKSET JA KYSELYT.....	14
MESSUT JA TIETOKIRJATAPAHTUMAT.....	14
JÄSENPALVELUT.....	17
TALOUDELLINEN TOIMINTAKERTOMUS 2019.....	18

VILKAS VUOSI 2019

Vuosi 2019 oli vilkas ja poikkeuksellisen tapahtumantäyteinen. Keväällä 2019 järjestimme kymmenen poliitikkopaneelia eri puolilla Suomea, ja syksyllä kaksipäiväisen tietokirjallisuuden suur tapahtuman TIETOKIRJA.FI, joka keräsi jälleen ennätysyleisön ja sai hyvin medianäkyvyyttä. Ja paljon muutakin oli meneillään.

Kirjallisuuden alalla on käynnissä monia lainsäädäntöhankkeita, joilla on vaikutuksia myös tietokirjailijoiden asemaan. Esimerkkeinä voi mainita oppivelvollisuuden pidentämisen, kirjailija- ja kääntäjäapurahalin uudistamisen sekä esimerkiksi DSM-direktiivin kansallisen implementoinnin.

Suomen tietokirjailijat ry teetti keväällä 2019 tutkimuksen tietokirjailijoiden taloudellisesta asemasta. Sen tarkoituksena oli saada tietoa tietokirjailijoiden varsinaisesta tietokirjailijan työstään saamista tuloista ja muista tietokirjailijan työhön liittyvistä tulonlähteistä. Lisäksi tutkimus antaa tietoa suomalaisesta kirjailijakunnasta. Tutkimuksesta saatiin paljon käyttökelpoista tietoa vaikuttamistyöhön. Kiitos siis jokaiselle kyselyyn vastanneelle jäsenelle.

Suomen tietokirjailijat ry jakaa vuosittain merkittävän määrän apurahoja, jotka rahoitetaan Kopioston keräämillä kopiointikorvauksilla. Yhdistyksemme saamat

kopiointikorvaukset pohjaavat erityisesti koulu- ja oppilaitossektorin valokopiointiin sekä digitaaliseen käyttöön. Vuonna 2019 jaoimme yhteensä 2,6 miljoonaa euroa apurahoina.

Suomen tietokirjailijat ry on julkaissut kirjasarjaa oppikirjan merkityksestä muuttuvassa tietoympäristössä. Sarjan neljäs ja viimeinen osa *Sähköistyvä koulu* ilmestyi Educa-messuille 2019. Kirjasarjalle on ollut käyttöä mm. koulumaailman muutoksiin liittyvässä vaikuttamistyössä.

Yhdistyksen toimisto muutti uusiin toimitiloihin elokuussa, kun Mariankadun kiinteistön omistaja tarvitsi tilat oman toimintansa laajentamiseen. Uudet toimivat toimistotilat sijaitsevat Hietalahdenrannassa Helsingissä.

Myös yhdistyksen hallinnossa tapahtui muutoksia vuonna 2019. Pitkäaikainen toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäinen jäi eläkkeelle, ja uutena toiminnanjohtajana aloitti Sanna Haanpää.

Haluan kiittää yhdistyksen hallitusta, luottamushenkilöitä ja koko jäsenistöä hyvästä yhteistyöstä. Arkityöstä suurimman taakan on kantanut toimiston väki. Haluan kiittää myös heitä arvokkaasta työpanoksesta tietokirjallisuuden hyväksi.

Ja sitten ihan vihonviimeiseksi. Tämä on minun viimeinen vuoteni yhdistyksemme puheenjohtajana. Vuoden 2020 lopussa tulee täyteen yhdeksän vuotta puheenjohtajana. Tämä on ollut sanomattoman hyvää aikaa kaikin tavoin. Parasta on kuitenkin ollut mahdollisuus työskennellä mukavien, sitoutuneiden ja osaavien ihmisten kanssa, olivatpa he meidän jäseniämme, sisarjärjestöjen väkeä tai ministeriöiden viranhaltijoita. Tämä on niin kulunut sanonta, että nolottaa – mutta sanon kuitenkin: päivääkään en vaihtaisi pois!

Markku Löytönen
Puheenjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2019

JÄSENET

Yhdistykseen hyväksyttiin vuoden 2019 aikana 177 uutta jäsentä. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 3 220. Jäsenistä 1 679 oli miehiä ja 1 541 naisia. Yhdistyksen jäsenmaksu oli 81 euroa, seniorijäseniltä 27 euroa.

Jäsenet

Varsinaiset jäsenet	2 792
Seniorijäsenet	417
Kunniajäsenet	11
<hr/>	
Yhteensä	3 220

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 25.5.2019 Oulussa. Puheenjohtajana toimi Petri Laukka. Vuosikokousesitelmän piti Katariina Vuori aiheesta *Miten minusta tuli tietokirjailija?*

Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous pidettiin 16.11.2019 Helsingissä. Puheenjohtajana toimi Martti Häikiö. Vuosikokousesitelmän piti Mikko Grönlund, joka esitteli jäsentutkimuksen *Mitä tietokirjailija tienaa? – Tietokirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa vuonna 2018.*

Toimiston ja hallituksen suunnittelupäiviä ei pidetty elokuussa 2019 toimiston muuton vuoksi.

Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja

Yhdistyksen tilintarkastaja oli KHT Arto Sopanen (varalla KHT Tero Paukku) ja toiminnantarkastaja Seppo Kinkki (varalla Karo Hämäläinen). Sopanen ja Kinkki tekivät vuotta 2018 koskevan tilintarkastuksen 24.4.2019.

Hallitus ja valiokunnat

Yhdistystä johtaa kymmenhenkinen hallitus. Puheenjohtajana toimi Markku Löytönen (Helsinki). Varapuheenjohtajana toimi Tuula Uusi-Hallila (Helsinki). Hallituksen muut jäsenet olivat Markku Heikkilä (Oulu), Päivi Kosonen (Turku), Kai Myrberg (Helsinki), Anne Mäntynen (Tampere), Rainer Oesch (Helsinki), Jussi Pakkasvirta (Helsinki), Annamari Saure (Lahti) ja Timo Tossavainen (Luulaja). Kokouksiin osallistui myös toiminnanjohtaja. Hallitus kokoontui kuusi kertaa.

Työvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja hallituksen jäsenistä Rainer Oesch. Kokouksiin osallistuivat myös toiminnanjohtaja, viestintäpäällikkö ja lakimies. Työvaliokunta kokoontui kuusi kertaa.

Talousvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yhdistyksen jäsen Riitta Suominen. Taloudenhoitajana toimi toiminnanjohtaja.

Yhdistyksen kevätkokouksen valitsemaan vaalivaliokuntaan kuuluivat Olli Haapanen, Anne Helttunen, Karo Hämäläinen, Ilkka Mäkelä, Titta Putus-Hilasvuori ja Katariina Vuori. Vaalivaliokunta teki syyskokoukselle 16.11.2019 ehdotuksensa. Ehdoille hallitukseen oli asettunut kuusi henkilöä. Hallitukseen valittiin äänestyksen jälkeen kaudelle 2020–2022 Mervi Holopainen, Elina Kahla ja Annamari Saure.

Toimikunnat ja työryhmät

Vuoden 2019 aikana yhdistyksen asioita valmistelivat ja kehittivät seuraavat hallituksen asettamat toimikunnat:

Aluetoimikunta: puheenjohtajana Riitta Suominen (Pirkanmaa), Markku Heikkilä (Lappi), Petri Laukka (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu), Markku Monni (Kanta-Häme), Anu Mustonen (Keski-Suomi), Ilkka Mäkelä (Etelä- ja Keski-Pohjanmaa), Terhi Pietiläinen (Päijät-Häme), Helena Ruuska (Uusimaa), Lassi Saressalo (Lounais-Suomi), Ulla-Maija Sievinen (Kaakonkulma), Marja Simola (Pohjois-Karjala), Timo Tossavainen (Etelä-Savo), Kaija Vuorio (Pohjois-Savo) sekä sihteerinä viestintäpäällikkö. Aluetoimikunnan jäsenet järjestivät alueillaan erilaisia tietokirjailijatilaisuuksia (ks. Alue- ja virkistystoiminta).

Apurahatoimikunta: puheenjohtajana Joel Kuortti, jäseninä Juhana Aunesluoma, Paula Havaste, Päivi Kosonen ja Kaija Vuorio. Sihteerinä toiminnanjohtaja.

Palkintolautakunta: puheenjohtajana Hannele Cantell, jäseninä Heikki Haapa-vaara, Agneta Rahikainen, Kati Solastie ja Kari Vaijärvi. Sihteerinä viestintäpäällikkö.

Politiikkatyöryhmä: puheenjohtajana Markku Löytönen, jäseninä Markku Heikkilä, Pasi Saukkonen ja Tuula Uusi-Hallila sekä toimistolta toiminnanjohtaja ja viestintäpäällikkö.

Varainhankintaa suunnitteleva työryhmä: puheenjohtajana Markku Löytönen ja jäseninä Elina Kahla, Arto Mustajoki ja Rainer Oesch. Kokouksiin osallistuivat myös toiminnanjohtaja ja viestintäpäällikkö.

Toimisto

Yhdistyksen toimistossa työskenteli kuusi henkilöä. Toiminnanjohtajana jatkoi Jukka-Pekka Pietiäinen, ja uutena toiminnanjohtajana aloitti Sanna Haanpää 1.11. Järjestösihteerinä oli Marianne Kuukka, viestintäpäällikkönä Anne Rutanen, lakimiehenä Satu Lundelin ja tiedottajana Eveliina Laurila. Lakimiesharjoittelijana oli Aleksi Sarasmaa 31.5. asti.

Yhdistyksen toimisto sijaitsi osoitteessa Mariankatu 5, 3. krs., 00170 Helsinki 12.8.2019 asti. Kun Mariankadun vuokrasopimus päättyi, yhdistys muutti 13.8.2019 uusiin tiloihin osoitteeseen Hietalahdenranta 15 A 8, 00180 Helsinki.

Yhdistyksen omistamasta Leppävaaran toimistohuoneistosta tehtiin kaupat joulukuussa 2019, jolloin kiinteistö siirtyi tietokirjailijoilta uudelle omistajalle.

Kirjanpitoasiat hoiti edellisvuosien tapaan Aallon Tilitoimisto Oy.

TIETOKIRJALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Yhdistys tukee tietokirjallisuutta suoraan jakamalla apurahoja ja palkintoja tietokirjailijoille. Apurahat ja palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla, jotka se tilittää jäsenjärjestöilleen edelleen jaettaviksi.

Yhdistyksen jäsenet voivat hakea kirjailijakotipaikkoja Villa Karosta Beninissä, Mazzano Romanosta Italian maaseudulla, Villa Lantesta Roomassa sekä Koneen Säätiön Saaren kartanosta Turun seudulla.

APURAHAT

Yhdistys myönsi apurahoja luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn vuoden 2019 aikana kahdesti. Maaliskuussa olivat haettavina puolivuotisapurahat sekä apurahat lasten ja nuorten tietokirjojen, esikoistietokirjojen ja tietokirjakritiikkien kirjoittamiseen. Syyskuussa olivat haussa apurahat luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn. Apurahoja laitehankintaa, kirjahankkeeseen liittyvää matkaa ja koulutusta varten jäsenet saattoivat hakea ympäri vuoden.

Apurahojen hakijoita oli kaikkiaan 1 702. Apurahoja myönnettiin 816 hakijalle yhteensä yli 2,4 miljoonaa euroa.

Myönnetyt apurahat 2019

Keväällä jaettavat	kpl	euroa	keskiarvo
Puolivuotiset	35	44 5000	12 714
Esikoistietokirja	51	87 500	1 716
Lasten ja nuorten tietokirjat	25	69 000	2 760
Tietokirjakritiikki	25	37 500	1 500
YHTEENSÄ	136	639 000	
Syksyllä jaettavat			
YHTEENSÄ	515	1 719 000	3 338
Jatkuvahakuiset apurahat			
Laitehankinta	135	83 359	617
Matka	28	22 470	803
Koulutus	2	1 760	880
YHTEENSÄ	165	107 589	
KAIKKI APURAHAT YHTEENSÄ	816	2 465 589	

PALKINNOT

Palkintolautakunta päätti vuonna 2019 Warelius-palkinnon ja Tietopöllö-palkinnon saajat. Hallitus päätti Tietokirjailijapalkintojen ja Oppikirjailijapalkintojen saajat.

Warelius-palkinnot (à 12 000 euroa) saivat tietokirjailija Markku Kuisma ja oppikirjailija Teuvo Nyberg. Palkinnot jaettiin Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päivillä 28.6.2019.

Tietopöllö-palkinnon (8 000 euroa) sai tietokirjailija Seija Niinistö-Samela TIETO-KIRJA.FI-tapahtuman avajaisissa 28.8.2019 Tieteiden talolla Helsingissä.

Oppikirjailijapalkinnot (à 8 000 euroa) saivat lehtori Kristiina Holm, dosentti Matti Lehtinen ja biologi Juha Valste. Palkinnot jaettiin Educa-messuilla 26.1.2019 Helsingissä.

Tietokirjailijapalkinnot (à 8 000 euroa) saivat virkamies Svenolof Karlsson, dosentti Sari Näre, oikeusneuvos Timo Råbinä, historioitsija Jukka Tarkka ja taidepedagogi Katariina Vuori. Palkinnot jaettiin 26.10.2019 Helsingin Kirjames-suilla.

Lisäksi yhdistys osallistui seuraavien tietokirjapalkintojen rahoitukseen:

Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinto, joka on Suomen Kirjasäätiön hallinnoima palkinto, rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon suuruus on 30 000 euroa, josta tekijäpuolen osuus on puolet. Palkinnon saivat Anssi Jokiranta, Pekka Juntti, Anna Ruohonen ja Jenni Råinä teoksesta *Metsä meidän jälkeemme*.

J. A. Hollon palkinto on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jakama palkinto, jonka suuruus on 10 000 euroa. Palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon sai Kari Koski Max Engmanin teoksen *Kielikysymys – Suomenruotsalaisuuden synty 1812–1922* (Svenska litteratursällskapet i Finland) suomennoksesta.

EDUNVALVONTA

Yhdistys on valvonut jäsentensä oikeuksia kustannussopimus- ja tekijänoikeusasioissa. Se on antanut lausuntoja tekijänoikeusasioissa sekä ollut mukana opetus- ja kulttuuriministeriön kuulemistilaisuuksissa.

Yhdistys on Kopioston jäsenjärjestö. Yhdistyksellä oli edustaja Kopioston hallituksessa (Jukka-Pekka Pietiäinen, Sanna Haanpää), vaalivaliokunnassa (Pasi Saukkonen), valokopiointijaostossa (Jukka-Pekka Pietiäinen, Satu Lundelin) sekä työ- ja neuvotteluryhmissä (Jukka-Pekka Pietiäinen, Sanna Haanpää ja Satu Lundelin).

Yhdistys on kirjailijoiden tekijänoikeusjärjestö Sanaston jäsen, ja sillä oli hallituksessa kaksi edustajaa (Anne Rutanen ja Rainer Oesch).

Yhdistyksen edustajia oli muun muassa myös Suomen Kirjasäätiön tietokirjarahastossa, kirjastoapurahalautakunnassa, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnassa, Lukukeskuksen hallituksessa, Helsingin Kirjamesujen ohjelmatoimikunnassa, Turun Kirjamesujen päätoimikunnassa, Lukuklaani-hankkeen ohjausryhmässä, Lukuliikkeen ohjausryhmässä, Selkokirjatyöryhmässä, FIL:n tietokirjallisuusviennin työryhmässä, Tekijäfoorumin työvaliokunnassa ja Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnassa.

Yhdistys oli jäsenenä myös muun muassa Suomen tekijänoikeudellisessa yhdistyksessä, Villa Karon Ystävät ry:ssä, Suomen PENissä, Suomen kirjastoseurassa, IBBY Finlandissa, Vanhan kirjallisuuden päivät ry:ssä, Lastenkirjainstituutissa, Luovan työn tekijöiden ja yrittäjien valtuuskunta Lyhydyssä ja Pro Lastenkirjallisuusustalossa.

Kirjallisuuspoliittinen työryhmä

Suomen Kirjailijaliitto, Suomen Kustannusyhdistys ja Suomen tietokirjailijat perustivat vuonna 2018 Kirjallisuuspoliittisen työryhmän, joka jatkoi toimintaansa vuonna 2019. Työryhmä pohtii uusia tuotantokannustimia kirja-alalle. Kärkihankkeina ovat kirjastojen ostotuen kaksinkertaistaminen 1,7 miljoonaan euroon, kirjojen ottaminen virikesetelien piiriin ja lisäresurssien saaminen kirjallisuusviennin.

Yhteistyöfoorumi

Vuonna 2019 perustetun kirjallisuuden tekijäjärjestöjen yhteistyöfoorumin tavoitteena on vahvistaa kirjallisuuden tekijöiden yhteisiä viestejä ja parantaa kirjallisuuden yleisiä toimintaedellytyksiä. Foorumiin kuuluvat Finlands svenska författareförening, Suomen kirjailijaliitto, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ja Suomen tietokirjailijat. Jukka-Pekka Pietiäinen oli foorumin työvaliokunnan puheenjohtaja. Yhteistyöfoorumi järjesti ensimmäisen jäsenjärjestöjen hallitusten ja henkilökunnan yhteisen seminaarin 16.5. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa Helsingissä. Seminaarissa esiteltiin järjestöt, keskusteltiin tekijöiden asemasta ja julkistettiin yhteinen kannanotto suomalaisen kirjallisen kulttuurin vaalimisesta.

YHDISTYKSEN KANSAINVÄLISET EDUSTUKSET

- Lontoon kirjamesuille 12.–14.3. osallistuivat Eveliina Laurila ja Anne Rutanen.
- Pohjoismaisen kirjailija- ja kääntäjäneuvosto NFÖR:n kokoukseen Kööpenhaminassa 10.–12.4. osallistuivat Markku Löytönen, Kai Myrberg, Timo Tossavainen ja Jukka-Pekka Pietiäinen.
- Baltic Writers' Councilin vuosikokoukseen Visbyssä 26.–28.4. osallistuivat Satu Lundelin ja Anne Rutanen.
- European Writers' Councilin vuosikokoukseen Riikassa 2.–3.6. osallistuivat Markku Löytönen ja Jukka-Pekka Pietiäinen.
- Pohjoismaisten tietokirjailijajärjestöjen kokoukseen Oslossa 11.–12.9. osallistuivat Kai Myrberg, Timo Tossavainen ja Anne Rutanen.
- Frankfurtin kirjamesuille 17.–18.10. osallistuivat Kai Myrberg ja Jukka-Pekka Pietiäinen.
- Kopiosto-järjestöjen maailmanjärjestön IFRRO:n vuosikokoukseen ja International Authors Forumin kokouksiin Edinburghissa 4.–7.11. osallistui Jukka-Pekka Pietiäinen.

VIESTINTÄ

Viestinnän vuosi 2019 oli poikkeuksellisen vilkas ja tapahtumantäyteinen. Keväällä 2019 viestintä keskittyi poliitikkopaneelien paikallisviestintään ja syksyllä tapahtumiin, kuten TIETOKIRJA.FI-tapahtumaan.

Viestinnän kanavat ja tunnusluvut

Yhdistys viesti jäsenilleen sähköisellä jäsenkirjeellä ja kaksi kertaa vuodessa lähettävällä painetulla jäsentiedotteella. Medialle, yhteistyötahoille ja sidosryhmien edustajille tiedotettiin aktiivisesti yhdistyksen myöntämistä palkinnoista ja apurahoista sekä yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta.

Yhdistys lisäsi jälleen aktiivisuuttaan sosiaalisessa mediassa muun muassa maksettulla mainonnalla sekä lisääntyneillä julkaisumäärillä. Sosiaalisen median julkaisuja tehtiin yhteensä 611 kappaletta. Yhdistyksen seuraajien määrä kasvoi kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Yhdistyksellä on julkinen Facebook-sivu ja vain jäsenille tarkoitettu Tietokirjailijat Facebookissa -ryhmä. Lisäksi yhdistyksellä on Twitter-tili ja Instagram-tili. Uutena sosiaalisen median kanavana yhdistykselle perustettiin vuonna 2019 LinkedIn-tili. Lisäksi yhdistykseen ja tietokirjallisuuteen liittyviä Wikipedia-sivustoja tarkistettiin ja päivitettiin.

Yhdistys aloitti myös oman Faktahommissa-blogin alkuvuonna 2019. Blogiin kirjoittavat tietokirjailijat ja tietokirjojen ystävät tietokirjallisuuden merkityksestä, sen tekemisestä, lukemisesta ja tietokirjallisuuden nykytilasta. Tekstit ilmestyvät joka toinen tiistai. Blogissa ilmestyi 25 kirjoitusta vuonna 2019, ja ne saivat runsaasti jakoja somekanavissa.

Viestinnän tunnuslukuja

	2016	2017	2018	2019
Lähetetyt jäsenkirjeet	28	29	34	28
Lähetetyt aluekirjeet	79	80	101	130
Lähetetyt mediatiedotteet	33	47	36	45
Lähetetyt sidosryhmäkirjeet	2	5	9	11
Facebook-seuraajia	1352	1852	2203	2701
Twitter-seuraajia	630	870	1369	1650
Instagram-seuraajia	254	501	822	1020

Yhdistyksen verkkosivuilla oli vuonna 70 224 yksilöityä kävijää. Suosituimmat sivut ovat kaikki apurahoihin liittyvät sivut, etusivu, yhteystiedot, asiantuntijahaku, ajankohtaista-listaus sekä jäseneksi liittyminen -sivu.

Poliitikkopaneelit

Vuoden 2018 aikana aloitettu eduskuntavaaleihin liittyvä viestintä jatkui vuonna 2019. Keväällä 2019 järjestettiin 10 poliitikkopaneelia eri puolilla Suomea. Kolme paneelia pidettiin jo syksyllä 2018. Panelisteille lähetettiin taustamateriaaleja, ja heidät perehdytettiin tietokirjallisuuden ajankohtaisiin asioihin.

Poliitikkopaneelit näkyivät hyvin mediassa eri puolilla Suomea. Tietokirjallisuudesta kirjoitettiin laaja artikkeli mm. Savon Sanomiin. Lisäksi paneelien juontajista tehtiin isot haastattelut mm. Hämeen Sanomiin, Itä-Savoon, Karjalaiseen, Keski-suomalaiseen ja Lapin Kansaan. Lisäksi lehdissä ja verkossa oli useita kuvallisia menovinkkejä. Paneelit tavoittivat myös sosiaalisen median kautta runsaasti ihmisiä. Kevään 2019 paneeleissa kuulijoita oli yhteensä 440 henkilöä, ja syksyn paneeleissa 550. Panelisteja tapahtumissa oli yhteensä 52.

Tietokirjallisuuden suur tapahtuma TIETOKIRJA.FI

Syksyllä 2019 järjestettiin kaksipäiväinen tietokirjallisuuden suur tapahtuma TIETOKIRJA.FI 28.8.–29.8.2019 Tieteiden talolla. Tietokirjafestivaali keräsi jälleen ennätysyleisön: monet keskustelut keräsivät täyden salin verran kuulijoita. Tapahtumassa oli 118 esiintyjää eri aloilta, ja paikalle saapui arviolta 2 363 kävijää.

Ensimmäisen kerran TIETOKIRJA.FI-tapahtumaa myös striimattiin: Kirjastokaista oli paikalla keskiviikkona 28.8. ja näytti livenä kaikki suurimman salin esitykset. Myöhemmin keskustelut olivat nähtävissä myös verkossa.

TIETOKIRJA.FI sai erinomaisen medianäkyvyyden. Tapahtuma pääsi esille esimerkiksi MTV3:n Huomenta Suomi -ohjelmassa, Ylen Aamu-tv:ssä ja erityisesti radiokanavilla, mm. Yle Puheen aamussa, Radio Suomen iltapäivässä, Yle Radio 1:n Ykkös-Aamussa ja Uudenmaan alue uutisissa.

KOULUTUS

Keväällä 2019 yhdistys järjesti seitsemättä kertaa jäsenilleen Tietokirjailijan kurssin. Kurssi järjestettiin kolmena viikonloppuna yhteensä kuuden päivän ajan Tieteiden talolla Helsingissä. Tietokirjailijan kurssin koulutuspäivien aiheita olivat yleinen tietokirjakulttuuri, tekijänoikeudet ja kustannussopimukset, kirjoittamiseen liittyvä ammattitaito, tietokirjailijana toimiminen, julkaisemiseen liittyvä ammattitaito sekä sähköinen julkaiseminen.

Selkoa selkokielestä -koulutus pidettiin lauantaina 13.4. Helsingissä. Koulutuksessa käsiteltiin mm. selkokielen yleisiä periaatteita, selkoistamisen tapoja ja kuultiin Selkokeskuksen toiminnasta. Kouluttajina olivat Selkokeskuksen asiantuntijat ja Suomen tietokirjailijat ry:n aluevastaavat Marja Simola ja Riitta Suominen sekä Selkokeskuksen kehittämispäällikkö Lealaura Leskelä.

Tekijänoikeusilta pidettiin tiistaina 10.9. Kansallisarkistossa Helsingissä. Tekijänoikeusillassa käsiteltiin tekijänoikeuden perusteita, tekijänoikeuksista sopimista ja tilaushistoriasopimuksen tekemistä. Puhujina olivat Suomen tietokirjailijat ry:n lakimies Satu Lundelin, Helsingin yliopiston kauppaoikeuden professori Rainer Oesch ja Tilaushistoriakeskuksen sihteeri Marja Pohjola. Tilaisuus on kaikille avoin ja maksuton. Tilaisuuden aluksi on kahvitarjoilu. Tekijänoikeusillan järjestävät yhteistyössä Helsingin yliopisto, Suomen tiedekustantajien liitto, Suomen tietokirjailijat ja Tilaushistoriakeskus.

Uusien jäsenten ilta ja koulutustilaisuus järjestettiin 18.9. Radisson Blu -hotellissa Helsingissä. Ilta jatkui tutustumisella yhdistyksen uusiin tiloihin.

Essee ja elämäkerta -koulutus järjestettiin 30.11. Tieteiden talolla Helsingissä toista kertaa. Kurssin aiheina olivat essee ja elämäkerta tietokirjoittamisen lajeina. Kouluttajina toimivat tutkija ja esseisti Olli Löytty sekä FT, tietokirjailija Helena Ruuska.

JULKAISUT

Artikkelikokoelma *Sähköistyvä koulu – Oppiminen ja oppimateriaalit muuttuvassa tietoympäristössä* julkaistiin Educa-messuilla 25.1. Teoksen 15 artikkelia käsittelevät sähköistymisen vaikutuksia oppimiseen ja opetukseen, sähköisten oppimateriaalien tekoa ja pedagogiikkaa. Artikkelien kirjoittajat ovat oppimisen, opetuksen ja kustantamisen ammattilaisia. Teoksen toimittivat Timo Tossavainen ja Markku Löytönen.

Vuonna 2017 yhdistyksen julkaisemasta *Oppikirja Suomea rakentamassa* -teoksesta otettiin 500 kappaleen lisäpainos alkuvuonna 2019.

TUTKIMUKSET JA KYSELYT

Suomen tietokirjailijat ry teetti tutkimuksen tietokirjailijoiden vuoden 2018 taloudellisesta asemasta. Tutkimus teetettiin keväällä 2019 sähköisenä kyselynä yhdistyksen jäsenille. Vastauksia saatiin 715, ja vastausaste oli 22 %.

Tutkimuksen toteutti Turun yliopiston Brahea-keskuksen tutkimuspäällikkö Mikko Grönlund. Sen tarkoituksena oli saada tietoa tietokirjailijoiden varsinaisesta tietokirjailijan työstään saamista tuloista ja muista tietokirjailijan työhön liittyvistä tulonlähteistä. Lisäksi tutkimus antaa tietoa suomalaisesta kirjailijakunnasta. Edellinen vastaava tutkimus tehtiin vuonna 2013, ja se kuvasi tietokirjailijoiden taloudellista asemaa vuonna 2012.

Yhdistyksen julkaisut ovat luettavissa Suomen tietokirjailijoiden verkkosivuilla osoitteessa www.suomentietokirjailijat.fi/medialle/julkaisut.

MESSUT JA TIETOKIRJATAPAHTUMAT

Tieteiden yön Tiedekirjaraati 10.1.

Yhdistys osallistui jälleen Tieteiden yönön järjestämällä Tiedekirjaraadin 10.1. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa Helsingissä.

Educa-messut 25.–26.1.

Educa-messuilla yhdistyksellä oli oma osasto, jolla jaettiin yhdistyksen julkaisuja, kerrottiin yhdistyksen toiminnasta ja jäsenyydestä sekä erityisesti tietokirjailijavie-railuista ja tietokirjastipendeistä. Lisäksi Educa-messuilla järjestettiin jäsentilaisuus lauantaina 26.1. Jäsentilaisuudessa mm. jaettiin Oppikirjailijapalkinnot ja julkistet-tiin teos *Sähköistyvä koulu*.

Vanhan kirjallisuuden päivät Sastamalassa 28.–29.6.

Vanhan kirjallisuuden päivien avajaisissa 28.6. jaettiin vuotuinen Warelius-pal-kinto. Elämäni tietokirjat -haastattelusarjassa nähtiin perjantaina historioitsija Mirkka Lappalainen sekä lauantaina Vihreiden entinen puheenjohtaja, europarla-mentaarikko Ville Niinistö.

TIETOKIRJA.FI-päivä Volter Kilpi Kustavissa -kirjallisuusviikolla 12.9.

Kirjallisuusviikon perjantaina 12.7.2019 järjestettiin TIETOKIRJA.FI-päivä. Esiinty-mässä olivat Kai Myrberg, Alf Norkko, Marjo T. Nurminen sekä Jukka Tarkka. Haastattelut juonsi Jukka-Pekka Pietäinen.

Runokuun Tietokirjaraati 23.8.

Yhdistys järjesti jälleen Tietokirjaraadin osana Runokuuta perjantaina 23.8.2019 Lavaklubilla Helsingissä. Lisäksi yhdistys oli mukana järjestämässä Runokuun Genre Blender – Lajien sekoittumisen iltaa 16.8. Lavaklubilla.

TIETOKIRJA.FI-tapahtuma 28.8.–29.8. ja Tietokirjaviikko

Syksyllä 2019 järjestettiin seitsemättä kertaa kaksipäiväinen tietokirjallisuuden suurtapahtuma TIETOKIRJA.FI 28.8.–29.8.2019 Tieteiden talolla. Tietokirjafestivaali keräsi jälleen ennätysyleisön, ja paikalle saapui arviolta 2 363 kävijää. Tapahtu-massa oli 118 esiintyjää eri aloilta.

TIETOKIRJA.FI-tapahtuman teemana oli *Rikottuja rajoja*, ja paneelikeskusteluja ja haastatteluja oli mm. faktan ja fiktion rajankäynnistä, rakoilevasta Euroopasta, fy-siikan lakien rajallisuudesta, poliittisen puheen rajoista, median murroksesta, fyysisistä rajoista ja #metoosta, arjen ilmastoteoista, työelämästä, urheilusta tieto-kirjoissa ja kansallisten kuvien rikkomisesta.

Avajaisissa kuultiin puheenvuorot tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososelta sekä Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan dekaani Pirjo Hiidenmaalta, joka

toimi myös TIETOKIRJA.FI-ohjelmatyöryhmän puheenjohtajana. Lisäksi avajaisissa jaettiin Tietopöllö-palkinto.

TIETOKIRJA.FI on kirja-alan yhteinen tapahtuma. Yhteistyössä olivat mukana Suomen tietokirjailijat ry, Suomen Kustannusyhdistys, Kirjakauppaliitto, Tietokirjallisuuden edistämiskeskus, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Tieteellisten Seurain valtuuskunta, Bibliofiilien Seura, FILI, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Lauri Jäntin säätiö ja Lukukeskus. Tapahtuma järjestetään kahden vuoden välein.

Tietokirjaviikkoa vietettiin maanantaista sunnuntaihin 26.8.–1.9.2019, jolloin viikon jokaisena päivänä järjestettiin ilmainen tietokirjatapahtuma. Tietokirjaviikon maanantaina 26.8. pidettiin sotahistorian uutuusia käsittelevä keskustelu Akateemisen Kirjakaupan Kohtaamispaikalla. Tiistaina 27.8. oli tietokirjojen Stadi? -keskustelu Helsingistä kertovista tietokirjoista keskustakirjasto Oodissa. Tietokirjaviikon päätapahtuma oli tietokirjafestivaali TIETOKIRJA.FI 28.–29.8. Torstain päätteeksi pidettiin TIETOKIRJA.FI-jatkot Marian Helmessä.

Perjantaina 30.8. vietettiin lasten ja nuorten TIETOKIRJA.FI-päivää, jolloin 20 lasten- ja nuortentietokirjailijaa vieraili kirjastoissa eri puolilla Suomea. Lauantaina 31.8. ohjelmassa oli kaupunkikävely Kosteä Helsinki, jolla tutustuttiin ravintoloiden, juopottelun ja ruokailun historiaan Helsingissä. Tietokirjaviikko päättyi sunnuntaina 1. syyskuuta valtakunnalliseen Lue tietokirjaa! -päivään.

Turun Kirjamessut 4.–6.10.

Turun Kirjamessuilla yhdistyksellä oli oma osasto, jolla jaettiin yhdistyksen julkaisuja, kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, jäsenyydestä ja apurahoista. Päivystäjänä toimivat lounaissuomalaiset jäsenet. Osastolla esiintyi 16 lounaissuomalaista tietokirjailijaa *Tapaa tietokirjailija!* -esityksissä. Lisäksi osastolla oli esillä lounaissuomalaisten jäsenten teoksia, ja oli mahdollista osallistua myös messuviisaan. Lounaissuomalaisilla jäsenillä oli mahdollisuus tilata vapaalippuja messuille.

Turun Kirjamessujen perinteinen Tietokirjaraati arvioi viisi ajankohtaista tietoteosta lauantaina 5.10.

Helsingin Kirjamessut 24.–27.10.

Yhdistys järjesti Helsingin Kirjamessuilla jäsentilaisuuden ja lavaohjelmaa. Jäsentilaisuudessa lauantaina 26.10. kuultiin *Brainy books – Yleistajuiset tiedekirjat* -paneelikeskustelu.

Lavaohjelmassa jaettiin lauantaina 26.10. Tietokirjailijapalkinnot ja pidettiin Tietokirjaraati. Jäsenillä oli mahdollisuus tilata lippu messuille.

Suunnista kirjaan -tapahtuma Turun ja Helsingin Kirjamessuilla

Suunnista kirjaan -tapahtuma järjestettiin Turun Kirjamessuilla neljättä kertaa, ja se toi Turun Kirjamessuille yhteensä 4 000 yläkoulun ja toisen asteen opiskelijaa. Helsingin Kirjamessuille tapahtuma toi yhteensä 8 000 5.-6.-luokkalaista, yläkoulun oppilasta sekä toisen asteen opiskelijaa. Tapahtuman toteuttivat Suomen tietokirjailijat ry ja Äidinkielen opettajain liitto.

Jyväskylän Kirjamessut 22.–24.11.

Jyväskylän Kirjamessut järjestettiin tauon jälkeen jälleen vuonna 2019. Yhdistys järjesti messuilla Tietokirjaraadin lauantaina 23.11.

JÄSENPALVELUT

Neuvonta ja oikeusapu

Yhdistyksen lakimiehet antoivat jäsenille oikeudellista neuvontaa. Lakimiehet neuvovat tekijänoikeudellisissa ja sopimusoikeudellisissa kysymyksissä sekä verotukseen, sosiaaliturvaan ja yritystoimintaan liittyvissä asioissa. He kommentoivat uusien ja vanhojen jäsenten kustannussopimuksia sekä neuvottelivat niistä kustantajien kanssa.

Aluetoiminta

Vuoden 2019 aikana järjestettiin jopa 50 aluetilaisuutta eri puolilla Suomea yhdistyksen 13 alueella. Kävijöitä aluetilaisuuksissa oli kaiken kaikkiaan noin 1 800 ja esiintyjä 98.

Aluetilaisuuksissa pidettiin muun muassa tietokirjallisuutta koskevia esitelmiä ja alustuksia. Osassa tilaisuuksia oli yleisölle avoin luento, jonka jälkeen oli vain jäsenille tarkoitettu tilaisuus. Keväällä 2019 iso osa aluetilaisuuksista oli poliittikopaneeleita.

Tietokirjailijavierailut ja tietokirjastipendit

Suomen tietokirjailijat ry rahoitti kevään ja syksyn 2019 aikana yhteensä 40 tietokirjailijavierailua lukioihin ja toisen asteen oppilaitoksiin. Syksystä 2019 alkaen

vierailuja tarjottiin kaikille toisen asteen oppilaitoksille. Vierailut toteutettiin valmiiksi annetun vierailijalistan pohjalta. Vierailukohteiksi valituille lukioille lähetettiin Lauri Jäntin säätiön taloudellisella tuella viisi vierailevan tietokirjailijan teosta tutustuttavaksi etukäteen. Vierailuista 20 toteutettiin keväällä ja 20 syksyllä. Vierailuja tehtiin ympäri Suomea, mm. Jyväskylään, Kajaaniin, Kaarinaan, Kalajoelle, Keravalle, Laihialle, Nurmoon, Orimattilaan, Savitaipaleelle ja Savonlinnaan.

Lauri Jäntin säätiö ja Suomen tietokirjailijat ry jakoivat keväällä 2019 yhteensä sata tietokirjastipendiä koululaisille tunnustukseksi siitä, että saajat ovat lukeneet ahkerasti tietokirjallisuutta. Stipendit olivat sadan euron arvoisia lahjakortteja kirjakauppaan, ja ne jaettiin koulujen kevätjuhlassa opettajien tekemien esitysten perusteella. Saajina olivat peruskoulun päättöluokan oppilaat ja toisen asteen opiskelijat.

Lisäksi yhdistys järjesti lasten ja nuorten tietokirjailijoiden vierailuja kirjastoihin 30.8. osana tietokirjaviikkoa. Myös kirjastovierailuja tehtiin ympäri Suomea, mm. Mynämäelle, Leppävirralle, Kotkaan, Lahteen, Nokialle, Ouluun, Reisjärvelle, Tuusulaan ja Sodankylään.

TALOUDELLINEN TOIMINTAKERTOMUS 2019

Yhdistyksen taloutta ja sijoitustoimintaa hoiti vuonna 2019 12.12.2019 asti yhdistyksen taloudenhoitaja, toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäinen ja 13.12.2019 lukien yhdistyksen taloudenhoitaja, toiminnanjohtaja Sanna Haanpää. Taloudenhoitaja raportoi yhdistyksen talousvaliokunnalle ja hallitukselle.

Kopiointikorvaukset kasvoivat edellisvuoteen verrattuna lähes 200 000 eurolla. Suomen tietokirjailijat ry sai kopiointikorvauksia 2,63 miljoonaa euroa. Valokopiointikorvauksia tästä oli liki 1,6 miljoonaa euroa ja digitaalisen kopioinnin korvauksia noin miljoona euroa.

Yhdistyksen muut tulot ovat vähäisiä. Yhdistyksen jäsenmäärä ei juuri kasvanut, ja yhä useampi maksoi pienempää seniorijäsenmaksua. Jäsenmäärä oli reilu 3 200. Jäsenmaksutuloja kertyi 240 000 euroa. Valtionavustusta saimme 50 000 euroa. Sijoitustuottoja ei kertynyt juuri ollenkaan, koska sijoitustuottoja ei kotiutettu, sillä taloudellinen tilanne oli hyvä.

Kaikkiaan vuonna 2019 pysyttiin kohtuullisen hyvin budjetissa. Muutamat ylitykset johtuivat toiminnan volyymin kasvusta, siis perustelluista syistä, erityisesti jaettujen apurahojen määrästä. Apurahoja jaettiin edellisvuosia enemmän, minkä mahdollisti se, että aiempina vuosina tietokirjarahastoon rahastoituja varoja käytettiin yli 300 000 euroa. Näitä rahastoja tullaan purkamaan myös tulevinä vuosina. Vuonna 2019 jaettujen apurahojen kokonaismäärä oli lähes 2,5 miljoonaa euroa.

Apurahojen lisäksi kopiointikorvauksilla rahoitettiin palkintoja. Niitä käytettiin myös koulutukseen, neuvonta-, asiantuntija- ja lakimiespalveluihin, julkaisu- ja tiedotustoimintaan, tutkimuksiin ja selvityksiin, kirjamessekuluihin ja kansainväliseen toimintaan.

Tietokirjallisuuden edistämiskeskus on Suomen tietokirjailijat ry:n hallinnoima rahasto, joka tukee tietokirjallisuuden alaan liittyvää yleishyödyllistä toimintaa. Se sai valokopiointikorvauksia vuonna 2019 146 000 euroa.

Varoista rahoitettiin vuonna 2019 Warelius-palkinnot sekä eräitä muita palkintoja. Suunnista kirjaan -tapahtumassa Helsingin Kirjamesseille pääsi edistämiskeskuksen varoilla 8 000 ja Turun Kirjamesseille yli 4 000 koululaista. Myös TIETOKIRJA.FI-tapahtumat rahoitettiin edistämiskeskuksen varoilla.

Tietokirjallisuuden edistämiskeskuksen tulos oli hieman alijäämäinen. Hallitus esittää, että alijäämä 831,43 katetaan Tietokirjallisuuden edistämiskeskuksen rahastosta.

SUOMEN
TIETOKIRJAILIJAT RY

Suomen tietokirjailijat ry on tieto- ja oppikirjailijoiden kulttuuri-, ammatti- ja edunvalvontajärjestö.

Se edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistys on perustettu vuonna 1983, jolloin Tietokirjailijain Liitto ja Oppikirjantekijät ry yhdistettiin yhdeksi järjestöksi. Yhdistykseen kuuluu muun muassa yleisten tietokirjojen, oppikirjojen, oppaiden, sanakirjojen ja tietokirja-artikkeleiden kirjoittajia.

Suomen tietokirjailijat ry:n toimintaa johtaa kymmenhenkinen hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuotiskausiksi syyskokouksessa. Perustoimintaa hoitaa kuuden työntekijän toimisto yhdessä hallituksen, toimikuntien ja työryhmien kanssa.

Suomen tietokirjailijat ry

Hietalahdenranta 15 A 8, 00180 Helsinki

p. 09 4542 250

toimisto@suomentietokirjailijat.fi

www.suomentietokirjailijat.fi

Suomen tietokirjailijat

@Tietokirjailija

@tietokirjailijat